

אין על מה להתפשר!

שני מיליארד שקל, אושרו להשקעות בחמש השנים במסגרת הרפורמה ברפתות; איך ניתן לסכן את ענף החלב? מניין יחזירו הרפתנים את ההשקעה?

זהו הענף היחידי בארץ שעדיין עובד על תכנון. תכנון כזה או אחר ומעורבות מרכזית בענף החלב קיימים ברוב משקי החלב בעולם וגם בארצות האיחוד האירופי.

התכנון בארץ נשען על שתי רגליים: "משטר המכסות" ו"מחיר המטרה לחלב גולמי", אותו משלמים לרפתנים וכך מובטח להם קיום הגון.

אין מקום לפשרה בנושא הנפקת תנובה! לא ניתן להתפשר על עתיד הענף. זו תקופה, בה הענף נמצא בסיון הכי גבוה שלו.

המדיניות של משרד האוצר ביקשה "להכניס תחרות לענף". האוצר הכין "תוכנית סודית" שקראה לה "שלב ב' ברפורמה בענף החלב (NON PAPER) ורצה להכניס אותה לתוקף החל משנת 2005. בתוכנית היו מספר מרכיבים: הקטנת משק החלב, מעבר מתכנון ממשלתי לתכנון שוק (ע"י המחלבות), הזולת מחירי החלב ומוצרי לצרכן, התאמה של שיעור המכס על מוצרי חלב, לעלות ייצור החלב היעילה בסך 110 אג' לליטר (כולל התאמה בעלות ייבוש החלב).

רכיב בעייתי נוסף היה שמירת הפיקוח על המחירים רק לאותם מקרים בהם לא קיימת חלופת יבוא (חלב שתייה) והאחרון, דיבר על "החלת חוק ההגבלים העסקיים בכל הקשור ליחסים שבין הרפתן למחלבה". בשנה שחלפה עבר ענף החלב ארבעה צמתים מרכזיים בהם היה בסכנה, **התוכנית של האוצר** הייתה רק אחת מהם. רק עמדה עיקשת של משרד החקלאות הביאה לכך שהתוכנית ירדה מסדר היום.

סכנה שנייה שריחפה מעל הענף, הייתה זו החוזרת כ"דיטואל" מדי שנה בדמות חוק ההסדרים. גם השנה ביקשו לכלול בו את הביטול לפטור הניתן לחקלאים בחוק ההגבלים העסקיים. בזכות ח"כ אבו וילן ושר החקלאות, פוצל הסעיף מתוך החוק ועבר לדיון לוועדת הכלכלה; בכך ניצל הענף.

הסכנה השלישית, באה מכיוון "הוועדה לבחינת הפיקוח על החלב ומוצרי", שבראשה עמד רן קרול. וועדה זו עמדה להציע הצעות שהיו קרובות לתוכנית ה-PAPER NON של האוצר. היא ביקשה לפתוח את הייבוא ולהקטין את מערכות הפיקוח על המחירים. מנכ"ל משרד החקלאות הבהיר לוועדה מפורשות כי אין תפקידה לעסוק בייבוא וכי מדיניות ממשלות ישראל היא ששיווק החלב ומוצרי יהיה מייצור מקומי בלבד.

ענה אנו עומדים **בפני סכנה חדשה לענף**: הפיכתה של תנובה לחברה ציבורית והנפקתה.

החשש העיקרי הוא מאובדן היכולת להבטיח תכנון בענף ומחיר מטרה ליצרנים.

אם תנובה תונפק היא תהיה נתונה ללחץ של המשקיעים ובעלי המניות להגדיל רווחים ולא תוכל לשמור על ההסכמים עם היצרנים. לכן, תנאי לכל הנפקה הוא לכלול בתשקיף ההנפקה הוראות מחייבות באשר לתכנון בענף החלב, לשיטת המכסות, לשיטת המחירים המפוקחים (באופן שהמחיר המפוקח ייצרן יותאם למחיר המטרה של היצרנים), לפינוי עודפים ולהמשך קיום מועצת החלב והפעולות הנעשות בה.

חייב להיות הסכם בכתב, בין היצרנים לבין המחלבה, שיבטיח להם את מחיר המטרה - צריך להיות הסכם בעלי עניין יצוק בבטון, שימשיך מסורת של הסכמות שהתקיימו 70 שנה. בלי הסכם כזה, הרפתנים גמורים. אין לקבל את הגישה לפיה תנובה תכבד את מחיר המטרה רק אם המדינה תעדיך את המחירים המפוקחים. אם לא ניתן להבטיח זאת, אז עדיף להותיר את המצב הקיים (ללא ההנפקה). אם זה עבד 70 שנה, מדוע שהשיטה לגבי מחיר המטרה, לא תמשיך עוד שנים?

ההון העצמי של תנובה נבנה ע"י יצרני החלב. אפשר להשקיע פחות, לשלם פחות דיבידנד ולכבד את מחיר המטרה המעודכן. זה לא יהיה ניתן לעשות בחברה מונפקת, אלא אם הדבר ייקבע ויאושר במפורש בתשקיף. לפיכך, אין מקום להנפקת תנובה ללא הסכם מחייב ומעוגן "בבטון" למשך שנים רבות.

מאיר בראון
מזכיר ההתאחדות

